

Program 47. splitskoga ljeta

ZAGREB, 16. veljače – U Ministarstvu kulture Republike Hrvatske u petak je održana sjednica Festivalnog vijeća Splitskog ljeta, na kojoj je prihvaćen Prijedlog programa 47. splitskog ljeta, izvjestio je ministar ured. Vijeće je prihvatilo Prijedlog programa uz obvezu da se druga dramska premijera, kojoj bi osnova bio suvremeni hrvatski dramski tekst, odredi u sljedećih deset dana. Splitsko Gradsko vijeće odlučilo je poduprijeti ovogodišnje Splitsko ljetno nešto većim novčanim sredstvima. Festivalno vijeće Splitskog ljeta to je preporučilo i Županiji splitsko-dalmatinskoj kao jednom od zakonskih sufinancijera Splitskog ljeta. Ministar kulture dat će preporuku da se takav stav podrži i od strane Ministarstva kulture, navodi se u priopćenju. Festivalno vijeće i Ministarstvo kulture izvjestili su ravnateljstvo Splitskog ljeta o mogućnosti većeg sudjelovanja gospodarstva u troškovima Festivala, budući da novi porezni propisi kulturne ustanove i manifestacije stavljaju u bitno bolji položaj u odnosu na sponzore i donatore. (Hina)

»BEČKI DJEČACI« U OSIJEKU

OSIJEK, 16. veljače – U organizaciji osječkog Rotary Cluba u Osijeku će se 30. ožujka održati koncert poznatog zbora »Bečki dječaci«, od kojega je prihod namijenjen otvaranju i opremanju buduće alergološke ambulante, izvjestili su predstavnici Kluba.

Koncert će biti upriličen u osječkoj župnoj Crkvi sv. Petra i Pavla, u povodu čega su već su obavljani razgovori s dužnosnicima te župe i biskupije radi dobivanja odobrenja, a s poslovođiteljem »Bečkih dječaka« potpisan je i ugovor o nastupu zbora, rekao je na konferenciji za novinare dopredsjednik osječkog Rotary Cluba dr. Željko Turkalj. Kako je istaknuo, Osijek i Slavonija

postali su europsko središte po broju osoba s alergijskim reakcijama na cvjetanje ambrozije, a dobrotornim koncertom nastojat će se prikupiti novac za nabavu uređaja za praćenje koncentracije peludi u zraku, vrijednost kojega je oko 15.000 njemačkih maraka. U ovome području mnogo je neobrađene zemlje na kojoj se raširila ta vrst korova, a zbog znatna dijela miniranih polja nemoguće je prići njegovu uništavanju. Osječki Rotary Club uključen je u širu akciju razminiranja u Hrvatskoj, a očekuje se da bi do ljeta za takve projekte na tome području moglo biti prikupljeno oko 25.000 dolara. (Hina)

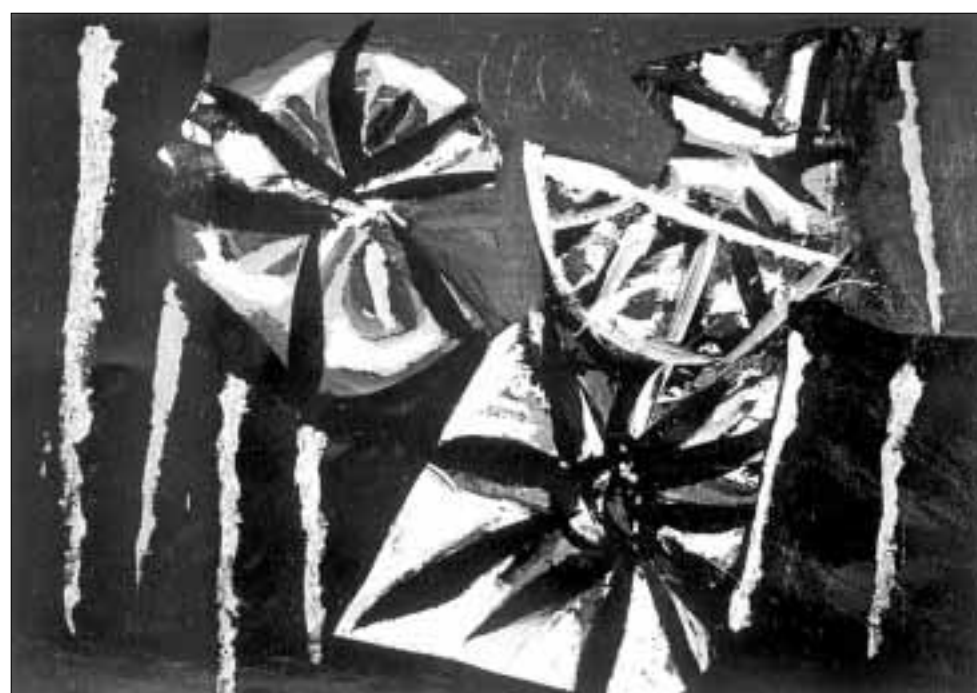
NO-artistički čin za Goli otok

SPLIT, 16. veljače – »Goli otok - realnost - novi hrvatski turizam«, naziv je izložbe koja će u subotu biti postavljena u splitskom Multimedijalnom kulturnom centru (MKC). Riječ je o zanimljivom, ali i neobičnom travelling projektu grupe riječkih umjetnika koji su otputovali na Goli otok, snimili veliku količinu foto i video materijala i od toga napravili izložbu te kratki, osam minutni film pod nazivom »Goli otok 2000. - novi hrvatski turizam«.

»Taj naš NO-artistički čin bio je prva »estetska« zloraba danog neumjetničkog materijala, a krivci su autori Čargonja, Stilinović, Cerovac i Lučić. Naime, na Golom otoku i u Sv. Grguru stvar-

no nije red uvesti turizam ako bi to pretpostavljalo falsificiranje njegove prošlosti i brisanje tragova zatvora, robskog rada tisuća ljudi i ostataka objekata, terena i zelenila koje smo tamo zatekli«, zapisali su u katalogu izložbe autori projekta. Izložba je u prosincu prošle godine gostovala u Galeriji Miroslav Kraljević u Zagrebu i predstavljala svojevrsnu mentalnu pripremu i upoznavanje zainteresiranih umjetnika i kulturne javnosti s raskošnim vizurama Golog otoka i Sv. Grgura te s optimalnim mogućnostima i planovima za buduće umjetničko djelovanje na egzotičnim jadranskim otocima u okviru »Site Specific projects«. (M. Jurković).

Kultura & spektakli

Kozmičke scenografije: »The space theatre« Dalibora Jelavića

IZLOŽBE

RADOSNE IGRE

Galerija »Forum« / Otvorena izložba slika Dalibora Jelavića

ZAGREB, 16. veljače – Nije pretjerano Dalibora Jelavića (1949.) usporediti s plemenitim francuskim vinima! Kako vrijeme prolazi, ovaj zagrebački slikar publici pruža sve zanimljivije i intrigantnije kolorističke doživljaje. Ukratko, slikarski »chardonnay«, ni manje ni više! Ne iznenađuje stoga da je i najnovija umjetnikova izložba, otvorena u četvrtak u Galeriji »Forum«, izazvala nezapamćen interes. Mnogi su ispred galerije virkali kroz velike staklene stijenke, pokušavajući kroz gužvu vidjeti komadiće Jelavićevih novih radova. Na dva kata zgodno su i podijeljena platna, poput »podzemnog« i »nadzemnog« svijeta». Monokromni radovi i dio kolorističkih radova, naime, izloženi su u prizemlju, dok čitav gornji kat zapremaju platna radosnih, prstavih boja koje nikoga neće ostaviti ravnodušnim!

Riječ je, kako će istaknuti dr. Tonko Maroević, »o izvornom viđenju, a ne o oponašanju prirode, slobodnoj kombinaciji elemenata s onu stranu mimezisa i predmetnosti, o slijedenju nutarnjega, nagonskog impetusa, koji teži za ekstrapolacijom nataložnih jezgra i silnica svojevrsnoga primarnog likovnog govora«. Koliko god, međutim, Jelavićeve crte i mrlje nastaju mimo imitacije i redukcije figurativnih odnosa, sačuvala su plodnu napetost

odnosa sa stvarnošću, ističe Maroević. Jelavićevi slobodni oblici stoga su »asocijativni i aluzivni, jer imaju organsko ishodište i slijede logiku prostora kojom se i u prirodi, odnosno u kozmosu gradi«.

Slikar koji je započeo u »znaku apsolutne bjeline«, razvijat će se u nizu plodotvornih ciklusa. Nadahnjujući se beneluxovskom grupacijom »Cobra«, zmijolikim formulacijama Alechinskoga, kao i južnjačkom »jezgrovitosti« Miróa, Picassa i Tapiesa, nikada međutim ne oponašajući druge, Jelavić je postao samosvojna pojava umjetnika koji se obogaćuje iskustvima da bi bio »istančaniji« i »otvoreniji«, naglasit će Maroević. U najnovijem ciklusu Jelavić tematski razrađuje ciklus »Space theatre«. To znači da »svoje znakove osmišlja na pozadini bezdanih prostora, kozmičkih scenografija, galaktičkih konstelacija«. Njegovatelj panoramskih kadrova, ovaj put preferira »vertikalne i centrične kompozicijske sheme, tendirajući kružnosti i zvjezdastim formacijama«.

Svakako, izvrsna izložba Galerije »Forum«, koja pod upravom likovnog kritičara Milana Bešlića vraća staru slavu iz 70-ih i 80-ih godina.

MARINA TENŽERA

BORROMINI U FOTO-SFUMATU

ZAGREB, 16. veljače – Izložba pod nazivom »Francesco Borromini i Rim u slikama Franca Tibaldija« otvorena je u četvrtak na večer u Muzeju grada Zagreba. Postav predstavlja stotinjak fotografija, a izložen je do sada u nekoliko europskih gradova. Kao što i samo ime izložbe kaže, ona je priredena u čast jednog od najvećih talijanskih arhitekata iz stilskog razdoblja baroka. Realizirana je u suradnji Muzeja grada Zagreba i zagrebačkoga Tali-

janskog instituta za kulturu.

Autorica likovnog postava Hela Vukadin-Doronja je istaknula da je Borromini veliki majstor koji je djelovao u Rimu u 17. stoljeću, kada se taj grad oblikovao i urbano i arhitektonski. Borromini se od drugih velikih baroknih majstora razlikuje po tome što se nije uklapao u humanističku struju koju su zastupali neki drugi tadašnji arhitekti.

On se prvenstveno zalagao za antiklasičnost, nepravilnost, ekspresionizam, a svi ti elementi su u ono doba činili avangardne težnje u umjetnosti. Borromini, kao što se vidi na Tibaldijevim fotografijama, oslobađa sam objekt prostora, a fotograf oslobađa fotografiju sfumatom, ne inzistirajući na čvrstoj zadanosti formata, nego prolaznošću snimljena objekta nudi beskonačnost prostora, kazala je autorica izložbe Hela Vukadin-Doronja.

Na Tibaldijevim fotografijama također je na najbolji mogući način vidljiv Borrominijev barokni dinamizam, vitalnost, energija i zasigurno je to jedan od prvih načina predstavljanja djela toga velikog majstora arhitekture. Izložbu »Francesco Borromini i Rim u slikama Franca Tibaldija«, koja se može razgledati u MGZ-u do 10. ožujka, otvorio je talijanski veleposlanik u Hrvatskoj Fabio Pigliapoco.

Autor fotografija Franco Tibaldi je inače po zanimanju stomatolog, ima 82 godine, živi u Rimu i najveći mu je hobi fotografiranje i proučavanje djela Francesca Borrominija. Njegove fotografije vraćaju u neke prošla vremena, podsjećaju na slavnu prošlost grada Rima i ponovno u jednom novom ruhu otkrivaju spomenike koji su zaštitni znak toga grada.

GORAN JOVETIĆ

Iluzionistička perspektiva: Borrominijev hodnik u palači Spada

FILM

HRVATSKA FILMSKA APOKALIPSA

Uz premijeru filma »Nebo sateliti« Lukasa Nole u zagrebačkim kinima / Film s četiri Zlatne arene – za režiju, kameru, kostimografiju i masku / Ovo je najbolji umjetnički, autorski i ljudski odgovor ratnim pamfletima susjedne kinematografije

BRANKA SÖMEN

Gotovo pola godine nakon što je oduševio žiri i kritičare na Festivalu u Puli, film »Nebo sateliti« morao je proći još jedno teško razdoblje u borbi za opstanak. Jer, nakon trijumfa u Puli, u Zagrebu je dočekan s praznom blagajnom i bankrotom producenta, Ban-filma, pa tek nakon što je prodan za sto kuna Inter filmu, počinje ponovno »oživljavanje« i tretman kakav zaslužuje jedan od pulskih pobjednika.

Statistički gledano, ovo je Nolin treći film, ali on, kako sam priznaje, ovaj film smatra svojim prvim, pravim filmom u kojem je mogao pokazati sve osobne osjećaje, preokupacije, stavove i namjere, kako estetske tako i ideološke, umjetničke, autorske i ljudske. Ovoga puta je, čini se, Nola imao pravo, jer doista je riječ o prvom pravom autorskom, profesionalnom filmu, bez obzira na to što je on i prije pokazao svoje talente redatelja i zanimljivog scenarista.

No, u filmu »Nebo sateliti« se do kraja otvorio, oslobodio stega i razigrao, pokazujući ne samo raskošnost redateljskog umijeća i načina razmišljanja nego i širinu vladanja temom rata na jedan sasvim drugačiji, moderniji i otkvačeni način od svih dosadašnjih filmova viđenih u nas.

Beskompromisan, moderan i iskren do krajnjih granica, Nola, koji je i sam sudionik ratnih zbivanja i čovjek koji je rat proizvijao, a ne pročitao iz novinskih i tv naslova, dao je s dovoljnom distancom godina – svoju zrelu i upečatljivu verziju hrvatske ratne apokalipse. Zato ne začuduje asocijacija na Coppolinu »Apokalipsa sada«, ali s Nolinim intimističkim, duboko

Poetski verizam: Scena iz filma »Nebo sateliti« Lukasa Nole

osobnim opservacijama na specifičnost našeg vremena i događaja. To nije ni žanrovska ni idejna kopija slavnog prethodnika, nego superiorno intimističko razmišljanje na slične teme, ali s različitim učincima i emotivnim stanjima. Koristeći se estetikom ružnoga, da bi plasirao poetski verizam, uz sve osobne sklonosti modernističkom stilu šezdesetih, Lukas Nola ispričao je »svoju« ratnu priču, na način i sredstvima do sada nevidenim u domaćem filmu. On se pri tome nije odricao ni svojih filmskih ljubavi poput »Stalkera« Andreja Tarkovskog, na kojeg se u nekim scenama sasvim svjesno »podseća«.

Ipak, moramo naglasiti kako je ovaj Nolin

film dobro došao u inače šturu domaću produkciju filmova na ratne teme. Tako se njegov ratni intermezzo napokon pokazao kao pravi kvalitetni i umjetnički opravdani odgovor svim srpskim manipulacijama i gradacijama koji su sa svojim »lepim selima, koja lepo gore« posljednjih godina nametljivo pukušavali plasirati svoje ratne »istine«.

Osjeti se da je Nola radio ovaj film dugo, pažljivo i decentno, bez narudžbi i dodoravanja, ništa ne propuštajući slučajno jer, osim što je »totalno« njegov, to je između ostalog i filozofski film o četiri osnovna elementa koja omogućavaju život na Zemlji – koji su snimljeni sa satelita. Zemlja (kopanje grobova vlastitim rukama), vatra

(ratni oganj), zrak (avionska avantura) i voda (na početku i kraju kao očičavanje od svih prljavština rata i inicijacija za neki drugi život, gotovo poput Ivana Krstićelja). Da svaki dobar film nastaje uskladenim radom ekipe, pokazalo se i ovoga puta – od moderne režije do sjajne, funkcionalne glazbe (Legen), mračne teške i efektne fotografije (Darko Šuvak) do odlične naslovne uloge Filipa Nole, koji je istodobno i svemirac i svetac u svom zatvorenom krugu patnja i stradanja. Film »Nebo sateliti« osvojio je četiri Zlatne arene: za režiju (Lukas Nola), kameru (Darko Šuvak), kostimografiju (Ksenija Jeričević) i masku (Snježana Tomljanović).

PROJEKTI

VELEBNI PROSTOR ZA KNJIŽNICU

Krešimirov dom u Šibeniku / Predstavljena dokumentacija novoga prostora Gradske knjižnice »Juraj Šižgorić« i katalog izdanja »Area librorum« / Novi prostori knjižnice otvorić će se za godinu dana

ŠIBENIK, 16. veljače – U petak je u Krešimirovu domu javnosti predstavljena projektna dokumentacija novoga prostora Gradske knjižnice »Juraj Šižgorić« koji će se nalaziti u bivšim prostorima bivše vojske, a ujedno je predstavljen i katalog o Gradskoj knjižnici pod nazivom »Area librorum«. Na predstavljanju projekta i kataloga govorili su Milivoj Zenić, ravnatelj šibenske knjižnice, zatim Jadranka Slobodanac, voditeljica matične službe Nacionalne i sveučilišne knjižnice u Zagrebu, Anica Grošinić, voditeljica matične službe Knjižnice grada Zagreba, te Tomislav Krajina, autor projekta, koji je dobio pohvalne ocjene o projektnoj dokumentaciji za novi prostor knjižnice.

Šibenska knjižnica će se napokon preseliti iz neugledna, skućena i po svemu neprimjerna prostora u prizemlju tzv. Plavog nebodera u kojem se nalazi od 1968. godine. Bude li sve teklo po planu, knjižnica bi već do godine mogla otvoriti svoja vrata u novom velebnom prostoru u samom sruču u Šibeniku. U prostorima koji je svedo 1990. godine upotrebljavala bivša jugoslavenska vojska naći će se mjesto i za središnji informativni dio, koji će moći posjeći-

KARIKATURE

RAZOTKRIVANJE GLUPOSTI

Dom kulture Ivanić Grad / Otvorena izložba karikatura Srečka Puntarića pod naslovom »Felix u Ivanić Gradu«

ZAGREB, 16. veljače – Felix, odnosno Srečko Puntarić, svoju je prvu karikaturu objavio u listu »Kerempuhu« godine 1975. i od tada ismijava i otkriva glupost, s porukom koja je primjenjiva na svaku sredinu i za sva vremena. Jedan dio svoga bogatog opusa ovaj je karikaturist predstavio u četvrtak na izložbi u Ivanić Gradu pod naslovom »Felix u Ivanić Gradu«. Izložbu je otvorio tajnik Hrvatskoga društva karikaturista Zdenko Puhin, koji je svoj prigodni govor započeo jednom Puntarićevom anegdodom, odnosno interpretacijom jedne njegove karikature. »U vrijeme gripe i ozbiljno političko vrijeme inspiriralo je Srečka koji je u »Kerempuhu« nacrtao grupu ljudi na ulici. Toj grupi prilazi tadašnji milicijac i kaže im ne gripišite se!«

Po riječima Zdenka Puhina, osnivanjem Hrvatskoga društva karikaturista Felix može slati radove na svjetske festivale karikature i osvaja tridesetak nagrada. Devedesetih počinje objavljivati karikature u »Nedjeljnom Vjesniku«, ali je uskoro »Večernji list« odriješio kesu, te od tada suraduje svakodnevno na zadnjoj stranici toga lista. Njegove su karikature namjerno šlampavo nacrtane, ali dubo-

ko promišljene, rekao je na otvaranju izložbe Zdenko Puhin. U njima autor zna što i kako reći, a pritom nam govori mnogo, odnosno, realizira karikaturu koju promatrač uspijeva dešifrirati u dopuštenih pet sekundi. Moderno vrijetanje u europskoj karikaturi zahtijeva riječ, a upravo se tu Srečko Puntarić snašao. On se koristi popularnim stihovima, sloganima, političkim flokulama i izvnutim riječima i s njima postiže britkost, aktualnost i urnebesnu duhovitost.

Vrijedno je spomenuti i »Felixovu galeriju«, koja je riječ dak radni primjer čak i u Eu-

ropi, jer, kao što je poznato, na tako širokom prostoru ima ih samo nekoliko. U galeriji se mogu kupiti čestitke, majice, posteri, kalendari, knjige, šalice i to sve prokano humorom. Nešto od toga predstavljeno je na izložbi u četvrtak. Na izložbi je u ime Doma kulture Ivanić Grad govorila ravnateljica Palma Klun Posavec, a u glazbenom programu nastupio je muški komorni zbor »Posavec« i »Tuste mažoretkinje«. Izložba je prodajna, te se mogu kupiti razglednice, posteri, lećnice, knjige, šalice i pregače.

SEAD BEGOVIĆ

JADRANKA KLISOVIĆ